

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-2211

08.06.2018

Прем'єр-міністру України

ГРОЙСМАНУ В.Б.

Шановний Володимире Борисовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Семенухи Р. С., оголошений на засіданні Верховної Ради України 8 червня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

2211

**НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
СЕМЕНУХА Р.С.**

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

№ 1825/К-0607

«07» червня 2018 року

Прем'єр-міністру України

ГРОЙСМАНУ В.Б.

*Щодо недопущення закриття зернових
вантажних санкцій та забезпечення розробки
комплексної стратегії підвищення ефективності
експлуатації таких станцій*

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

(у порядку статті 15 Закону України «Про статус народного депутата України»)

Шановний Володимире Борисовичу!

У квітні 2018 року ПАТ «Укрзалізниця» оприлюднило офіційне повідомлення про наміри компанії обмежити для вантажних операцій роботу 177 зернових станцій, які знаходяться на малодіяльних залізничних дільницях, - шляхом їх реструктуризації, санації, тимчасового чи повного закриття. Зокрема, пропозиції Укрзалізниці полягають у повному закритті 60 станцій для вантажної роботи, а також у закритті 110 станцій для вантажної роботи на період з 1 червня по 1 грудня 2018 року з подальшим відновленням за умови наявності певної кількості заявок на навантаження, з них 60 станцій - за умови наявності заявок на середньоденне навантаження/розвантаження 5 вагонів на добу на термін не менше 3 місяців, ще 50 станцій - за умови наявності заявок на середньоденне навантаження/розвантаження 10 вагонів на добу на термін не менше 6 місяців. Також є 7 станцій, яким через від'ємний фінансовий результат або недостатнє використання потужностей пропонується надати можливість упродовж кількох місяців збільшити кількість середньоденного навантаження вагонів і вийти на беззбиткову діяльність¹.

При цьому зі 177 станцій навантаження для зерна 36 станцій планується закрити на Південній залізниці, яка охоплює, зокрема, територію Харківської області. Задекларована ініціатива ПАТ «Укрзалізниця» викликає серйозне занепокоєння з огляду на те, що скорочення залізничних станцій, де відбувається відвантаження зерна, потенційно може потягти негативні соціально-економічні

¹ http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/page-18/473057/

наслідки. Передчасне, непередумане припинення роботи зернових станцій призведе до порушення сталого функціонування вітчизняних малих та середніх агропідприємств Харківського регіону та посилення соціальної напруги у тих районах, де агропідприємства забезпечують значну кількість робочих місць та є бюджетотворюючими.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про транспорт» місце і роль транспорту у суспільному виробництві визначає необхідність його пріоритетного розвитку, державної підтримки в задоволенні його потреб у транспортних засобах, матеріально-технічних і паливно-енергетичних ресурсах. Органи влади і самоврядування у межах своїх повноважень подають допомогу підприємствам і організаціям транспорту у поліпшенні використання транспортних засобів відправниками (одержувачами).

Стаття 2 Закону України «Про залізничний транспорт» визначає залізничний транспорт як одну з важливих базових галузей економіки України, яка забезпечує її внутрішні та зовнішні транспортно-економічні зв'язки. Діяльність залізничного транспорту як частини єдиної транспортної системи країни сприяє нормальному функціонуванню всіх галузей суспільного виробництва, соціальному і економічному розвитку та зміцненню обороноздатності держави, міжнародному співробітництву України. Підприємства залізничного транспорту повинні розвивати сферу транспортного обслуговування народного господарства.

На сьогодні вантажні зернові станції - це важливий пункт зернової логістики. Так, ПАТ «Укрзалізниця» за останні 4 років збільшила обсяги перевезень зернових на 40%. На сьогодні, за інформацією директора з економіки та фінансів ПАТ «Укрзалізниця» Андрія Рязанцева, 6 з 10 тон вирощених зернових транспортуються ПАТ «Укрзалізниця». Лише за 2017 рік зростання перевезень зернових вантажів залізничним транспортом України становило 18%². На залізничний транспорт припадає не менше 60% перевезень зернових. При цьому автомобільний транспорт використовується учасниками аграрного ринку для перевезення зернових лише на короткі відстані, де він є більш конкурентоспроможний у порівнянні з залізничним, та для погашення пікових навантажень на транспорту систему.

Поряд з цим, у 2015 році зростання тарифів ПАТ «Укрзалізниця» на перевезення зернових вантажів залізничним транспортом склало 42,4% та є найбільшим у порівнянні з іншими видами вантажів^{3,4}. А 31 жовтня 2017 року набрав чинності наказ Міністерства інфраструктури від 20 жовтня № 357 «Про внесення змін до коефіцієнтів, що застосовуються до збірника тарифів на перевезення вантажів у межах України та пов'язані з ним послуги», яким була введена в дію індексація тарифів на 15 %⁵.

За інформацією, яка міститься в офіційному повідомленні ПАТ «Укрзалізниця», закриття зернових станцій обґрунтовано їх неефективністю. Зокрема, наголошується на результатах проведеного аналізу роботи зернових вантажних станцій, який свідчить, що близько 300 зернових вантажних станцій із 528 сьогодні обробляють незначну кількість вантажів - до 2 вагонів зерна на добу.

² <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/04/11/635851/>

³ http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/396640/

⁴ http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/380658/

⁵ http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/461431/

Водночас, середньоденне навантаження/розвантаження 5 вагонів на добу є цілком достатнім для нормальної роботи зернової станції, з огляду на те, що, як зазначалося вище, ПАТ «Укрзалізниця» планує поновити роботу 60 станцій із 177, які потрапляють в експериментальну групу, з грудня 2018 року за умови наявності на таких станціях заявок на середньоденне навантаження/розвантаження 5 вагонів на добу на термін не менше 3 місяців. Враховуючи викладене, слід звернути увагу, що, зокрема, агрокомпанії у Харківській області уже наразі спроможні забезпечувати вказане навантаження зернових вантажів. Так, за наданою мені інформацією, ТОВ «Куп'янський комбінат хлібопродуктів» спроможне одноразово вантажити 5 вагонів на добу на зерновій вантажній станції Кислівка та до 5-6 вагонів на добу (при можливості проведення маневру) - на зерновій вантажній станції Гусинка. Потужності ТОВ «Коломацьке хлібоприймальне підприємство» щодо відвантаження сільськогосподарської продукції є вищими порівняно з кількістю вагонів та періодичністю їх подачі, які спроможна наразі забезпечити залізниця. Так, ТОВ «Коломацьке ХПП» потенційно може завантажувати до 9 вагонів на добу на станції Коломак. У схожій ситуації знаходиться ТОВ «Дворічанський елеватор», яке здатне забезпечувати відвантаження до 5 вагонів зерновозів на станції Дворічна, а також ТОВ «Зачепилівське хлібоприймальне підприємство», потужності якого дозволяють забезпечувати навантаження до 11 вагонів зерна на станції Зачепилівка.

Таким чином, виробничі потужності аграріїв, зокрема у Харківській області, дозволяють збільшувати партії вагонів зерна, що відправляються з зернових вантажних станцій.

З огляду на це, вбачається, що оптимізація роботи зернових станцій повинна включати не лише заходи із закриття станцій для вантажних операцій, а, в першу чергу, має полягати в модернізації та збільшенні кількості рухомого складу Укрзалізниці (вагонів та локомотивів), у підвищенні якості планування та формування замовлень на перевезення. Тим більше, що виробництво зернових в Україні відзначається відносно стабільними темпами зростання. Якщо у 2005 році обсяг виробництва зерна становив 38 млн тон, то у 2017 році обсяги виробництва зернових і зернобобових культур досягли 62,2 млн тон. За прогнозами Української зернової асоціації, до 2022 року українські аграрні підприємства мають потенціал виробляти зернові в обсязі понад 100 млн тон⁶.

Підвищення ефективності експлуатації залізничних станцій замість їх закриття більшою мірою відповідає принципам управління залізничним транспортом, які закладені у законодавстві. Так, відповідно до статті 4 Закону України «Про залізничний транспорт» з метою забезпечення державних і суспільних інтересів, свободи підприємництва Кабінет Міністрів України має сприяти пріоритетному розвитку залізничного транспорту, надавати підтримку в задоволенні потреб залізничного транспорту у рухомому складі, матеріально-технічних і паливно-енергетичних ресурсах.

Поряд з цим, слід наголосити, що стаття 7 Закону України «Про залізничний транспорт» та пункт 7 Статуту залізниць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 квітня 1998 р. № 457, передбачають особливий порядок прийняття рішення про закриття малодіяльних збиткових залізничних

⁶ <https://agronews.ua/content/uza-prognozuye-zrostannya-vyrobnyctva-ta-eksportu-zerna>

дільниць та станцій. Так, вказаними нормами передбачено, що органи управління залізничним транспортом разом з відповідними місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування вирішують питання експлуатації малодіяльних збиткових залізничних дільниць, станцій, а також залізничних під'їзних колій, що перебувають на балансі АТ «Укрзалізниця». Відкриття чи закриття станцій для здійснення усіх чи окремих операцій провадиться Укрзалізницею після опублікування про це у Збірнику правил перевезень і тарифів залізничного транспорту. У разі неприйняття органами місцевого самоврядування (протягом 6 місяців після звернення залізниці) рішень про компенсацію збитків з місцевих бюджетів або за рахунок підприємств, що обслуговуються цими дільницями, станціями та під'їзними коліями, Укрзалізниця у встановленому порядку має право прийняти рішення про закриття збиткових дільниць, станцій та під'їзних колій.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 р. № 52, якою у новій редакції було викладено Статут публічного акціонерного товариства «Українська залізниця», Уряд відкликав делеговані функції Мінінфраструктури, пов'язані з управлінням товариством, і наразі усі рішення стосовно управління компанії і її звітності приймаються Кабінетом Міністрів України. Так, відповідно до пунктів 53 та 54 Статуту публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» вищим органом товариства є загальні збори акціонерів. Функції загальних зборів виконує Кабінет Міністрів України. Функції вищого органу, які передбачені законодавством, цим Статутом, а також внутрішніми документами товариства, виконуються Кабінетом Міністрів України одноосібно. Вищий орган може вирішувати будь-які питання діяльності товариства.

Беручи до уваги викладене вище, керуючись статтею 15 Закону України «Про статус народного депутата України», прошу Вас, шановний Володимире Борисовичу:

взяти під особистий контроль розгляд цього запиту;

вжити заходів для недопущення закриття за рішенням керівництва ПАТ «Укрзалізниця» залізничних зернових станцій для вантажних операцій до розробки та затвердження комплексної стратегії оптимізації роботи залізничних зернових станцій та підвищення ефективності їх експлуатації, яка забезпечуватиме баланс інтересів перевізників та аграріїв;

забезпечити надання публічним акціонерним товариством «Укрзалізниця» інформації стосовно фінансових результатів роботи зернових вантажних станцій у Харківській області (за 2016 та 2017 роки) та інформації стосовно фактичного рівня використання потужностей цих станцій у порівнянні із максимальними обсягами перевезення зерна, які ПАТ «Укрзалізниця» технічно спроможна забезпечити на цих станціях (зокрема, у розрізі кількості рухомого складу, який щодоби здатна подавати залізниця на кожну таку станцію);

забезпечити надання публічним акціонерним товариством «Укрзалізниця» інформації стосовно заходів, які вживалися керівництвом ПАТ «Укрзалізниця» для забезпечення збільшення обсягів навантаження зерна на малоефективних зернових станціях до прийняття у квітні 2018 року рішення про їх закриття;

забезпечити надання публічним акціонерним товариством «Укрзалізниця» техніко-економічного обґрунтування та розрахунків потенційної фінансової вигоди, яка буде отримана ПАТ «Укрзалізниця» у разі повного закриття / тимчасового припинення до 1 грудня 2018 року роботи тих зернових вантажних станцій у Харківській області, які включені в експериментальну групу із загалом 177 зернових станцій.

Про результати розгляду цього запиту прошу повідомити мене у порядку та строки, передбачені законом.

З повагою,

Народний депутат України

Роман СЕМЕНУХА